

NAPTÁR ÉS ÜNNEPEK

Naptár (לוח) – luniszoláris:

– holdhónapok; *molad* (מולד)

– napévek

– „szökőév” – minden 19 évben hét szökőév van: ádár 2 beiktatása. (3, 6, 8, 11, 14, 17 és 19. évben)

Napok, hetek

– sabbat / sábesz / שבת

Hónapok

niszan, ijjár, sziván, tammuz, áv, elul, tisri, hesván, kiszlév, tévét, sevát, ádár (1, 2)

– *haszer / male* (חסר / מלא): 29 / 30 naposak. Niszan, sziván, áv, tisri, sevát és ádár (szökőévben csak ádár 2) mindig *male*. Hesván és kiszlév változó.

Évek

Tekufa / tekufot (תקופה)

nap állása szerint a négy évszak: *niszan, tammuz, tisri, tévét*

Évszámok

i.e. 3760

kis időszámítás – 1240

Újévek

Misna Ros ha-sana 1:1

אַרְבַּעַה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם. בְּאַחַד בְּנִיטָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִּים וְלְרִגְלִים. בְּאַחַד בְּאַלּוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי. בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים וְלְשִׁמְטֵינָן וְלִיבּוֹלוֹת, לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת. בְּאַחַד בְּשֶׁבֶט, רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאַיְלוֹ, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, בְּחַמְשָׁה עָשָׂר בּוֹ:

„Négy újév van: niszan hónap első napján a királyok és az ünnepek [a három zarándokünnep: peszah, savuot, szukkot] újéve, elul hónap első napján az állatok tizedének újéve – R. Eliezer és R. Simon szerint tisri hónap első napján. Tisri hónap első napja az évek újéve, a szombatévek és a jové-évek kezdete, a vetés és a termények újéve. Sevat hónap első napja a fák újéve – Shammai iskolája szerint. Hillél iskolája szerint sevát hónap 15-e [a fák újéve].”

- niszan 1 királyok és ünnepek
- elul 1
- tisri 1 ros ha-sana / újév
- sevát 15 fák újéve

Ros hodes

ראש חודש

Num. 10:10

וּבַיּוֹם שֶׁמַּחֲתֹכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי הַדְּשָׁכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עַלְתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם

Vigasságotoknak napján és a ti ünnepeiteken és a ti hónapjaitok kezdetén fűjjátok meg a kürtöket, az égőáldozataitok és a hálaáldozatitok felett: és lesznek nektek emlékeztetőül a ti Istenetek előtt. Én vagyok az Örökkévaló, a ti Istenetek.

- *muszaf* áldozat (Num. 28:11–15)
- eredetileg: tanúvallomás az új holdról
- *halakha*: munka engedélyezett; tilos böjtölni

Kiddus levana (קידוש לבנה)

Birkat ha-hama (ברכת החמה)

Ünnepek

הג \ יום טוב \ מועד – *hag, jom tov, moed*

Csoportosítás:

- Tórai: – félelmetes napok / *jamim noraim* (ימים נוראים)
– három zárándokünnep

Deut. 16:16-17

שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זְכוּרָךְ אֶת־פְּנֵי ד' אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בַּחֹדֶשׁ הַמַּצֹּות וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִות וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁת וְלֹא יִרְאֶה אֶת־פְּנֵי ד' רֵיקָם: אִישׁ כַּמִּתְנַת יָדוֹ כְּבִרְכַת ד' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר גָּתַר לְךָ:

Háromszor az évben jelenjék meg minden férfi közül az Örökkévaló, a te Istened színe előtt azon a helyen, amelyet kiválaszt: a kovásztalan kenyér ünnepén, a hetek ünnepén és a sátrak ünnepén. És ne jelenjék meg az Örökkévaló színe előtt üresen: ki-ki keze ajándéka szerint, az Örökkévaló a te Istened áldása szerint, amelyet adott neked.

peszah, savuot, szukkot (+ *smini aceret*)
köztes napok (חול המועד).

Tóra utáni ünnepek (emléknapok)

Egyéb neves napok

Fő böjt napok

Modern (izraeli) ünnepek

ünnep / *hol ha-moed* (חול המועד) / félünnep / kis ünnep